

GEREKÇE PEDAGOJİK DEĞİL, İDEOLOJİK

Dr. Niyazi Altunya

AKP İktidarı Anayasayı çoktan rafa kaldırdı; kendi rejimini kurma yolunda doludizgin gidiyor. Anayasanın yerine "torba" yasalarını çıkarıyor, hatta hiçbir yasaya dayanmadan kurallar koyuyor. Son birkaç yılda yaptıklarını burada sayıp dökmeye gerek yok. Sadece eğitimle ilgili güncel konuya bir göz atalım.

İktidar, "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair" 30.03.2012 tarih ve 6287 sayılı yasa ile epeyce iş becerdi. Örneğin, okul sistemini 4+4+4'e böldü. Tarikatların güçlenmesine, din eğitiminin yozlaşmasına katkıda bulunanların adlarını üniversitelere verdi. Ortaokul ve liselere seçimlik "Kuran-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı" dersini koydu. Özel üniversite kuranlara vergi bağışıklıkları getirdi. Tablet kitap ve teknoloji üretenlere ayrıcalıklar tanıdı vb... Hakkını yemeyelim; bir de zorunlu eğitimi 12 yıla çıkardı. Yasa bu haliyle torba olmaktan çıkıp çuvala dönüştü.

Yasa, uzun çabalardan sonra oturmuş okul sistemini altüst etti. Yapılan sadece 4 artılarla ilgili biçimsel bir düzenleme olsaydı, bu sorun zaman içinde aşılabilirdi. Ancak amaçları, Cumhuriyetin devrim hukuku ile kurduğu laik rejimi ve onun en önemli aracı olan bilimsel eğitimi çökertmek. Hele gece yarısı MHP'nin verdiği önerge üzerine konulan "Kuran-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı" dersi, dolaylı olarak 1928'de kaldırılan "devlet dini"ni yeniden getirdi.

Rafa kaldırılan Anayasamızın 24. maddesi "Zorunlu Din ve Ahlak Kültürü" dersi gibi bir kambur getirirse de "kimse, ibadete, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz." diyor. "İsteğe bağlı ve seçmeli" denilen "Kuran- Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı" dersinin, fiilen "zorunlu" olacağı şimdiden belli. Büyük bir imam kitlesi bu dersleri okutmak için öğretmenliğe başvurdu. Zaten yeterince birikim vardı. Hem MEB'e hem Diyanet'e verilen kadrolar hazır bekliyordu. Buna karşılık; söz gelimi resim, müzik, dans, Türkçe, tarih, teknoloji vb. dersleri seçecek bir iki öğrenciye öğretmen bulunacak mı, yoksa bunları seçen öğrencilere öğretmen bulunmayıp, onlar bu "zorunlu" ve "dokunulmaz" derse mi zorlanacak? Başbakan'ın, Milli Eğitim Bakanı'nın ve başka Hükümet yanlılarının tavrına bakılırsa, sorunun yanıtı "evet" görünüyor. Yaratılan "mahalle baskısı" da bunu gösteriyor. Hani Medeni Kanun'umuz, çocukların din eğitimini seçme yetkisini aileye bırakmıştı?...

Gelelim bu dersin yöntemine...

Bu ders, kaçınılmaz biçimde uygulamalı olacaktır. Yani, İslam dininin gerektirdiği tilavete göre Kur'an okuma, zikir, ibadet vb. konularda öğrencilere uygulama yaptırılacaktır. Bunu yapan bir kurum; okul mu olur, cami mi? Osmanlı bile yüzyıllarca o zamanların ilkokulu olan

sıbyan mekteplerini caminin içinde değil, yanında açmıştır. II. Meşrutiyet döneminde bu mektepler camilerden hayli uzakta idi. Yeni yasa hükmü, okulların dışındaki Kur'an kurslarını, hatta camiye okulun içine taşımış olmuyor mu?

Birazcık da tarihe bakalım...

İlk kurumlaşmış eğitim, mabetlerde ve orduda başladı. Mabetler, din ve töre kültürü ile sivil toplumu sürdürecektir değerleri öğretiyordu. Bu durum, tarihsel süreçte ikiye ayrılmak zorunda kaldı. Gelişen bilimsel bilgi kiliseye giremiyordu. Hatta Darwin gibi bilime yönelen din adamları bile dinden dışlanıyordu. Fransız devrimi ile ortaya çıkan ulus-devlet, bilimsel eğitimi Kilisenin elinden alıp bu iş için sivil okullar açtı. Papazın yetkilerini sınırlayıp öğretmenlik mesleğini kurdu. Öğretmenler, devletin atadığı, devrime bağlılık yemini etmiş, devletten maaş alan kamu görevlileri idi. Onlar, papazın yetiştirdiği ümmet yerine ulus-devletin yurttaşlarını yetiştirecekti.

Türkiye, Tanzimat'la başlattığı eğitimde bu işlevsel ayrımı 3 Mart 1924 Devrim Yasaları ile tamamladı. O gün çıkarılan yasalar, siyasal rejimde aklın ve bilimin tekeli kurarken, eğitimi de akla ve bilime dayandırıyor. Ama bu yaklaşım, dini ve din eğitimini yok saymıyordu. Tevhid-i Tedrisat; eğitimde hem tevhid (birleştirme), hem tefrik (ayırma) demektir. Tüm eğitim kurumlarını Milli Eğitimin güdümüne veren yasa, Milli Eğitim sistemi içinde din eğitimine ayırık (istisnai) bir yer bulmuştu: Devlet, din görevlilerini yetiştirecek imam hatip okulları ile din uzmanlarını yetiştirecek İlahiyat Fakültesini açtı. Yazık ki bunların yaşaması, yer altı faaliyetleriyle engellendi. Bunları ülkeyi yönetenler kendi iradeleriyle kapatmadı. Kendi ödeneğinden Kur'an çevirisi, tefsiri yaptıran, Türkçe Kur'an okuyacak hafızları barındıran Atatürk gibi bir lider, dini ve din eğitimini yok sayamazdı.

3 Mart 1924'e kadar medrese geleneği ile modern okullar ayrı bakanlıklarca yan yana yaşatıldı. Bugünkü yapılan, baskın medrese geleneği ile okulları aynı bakanlıkta iç içe yaşatma çabasıdır. Bir bakıma durum, 3 Mart 1924 öncesinden daha kötüdür.

II. Meşrutiyet döneminde medreselerin çağdışı perişan halini gören Maarif Nazırı Emrullah Efendi, Üniversite'de (Darülfunun'da) bir İlahiyat Fakültesi (Ulum-u Şeriye Şubesi) açmıştı. Bunu gören ulema, medreseyi ıslah etme derdine düştü. Bu konuda birkaç deneme vardır. Ama en köklüsü, Şeyhülislam Mustafa Hayri Efendi'nin 1914'te yaptığı ıslahattır. Çok ilginçtir; Sabri Efendi'nin medresesi de 4+4+4 esasına göre düzenlenmişti. Ancak bu düzenleme, liseleri örnek alıp ve onların programından medrese programına hayli bilim ve genel kültür dersi aktarmıştı. Böylece medreseler epeyce liseleştirildi. Yüksek kısım (Darül Hilafet-ül Aliye Medresesi) programı doğal olarak din ve ilahiyat ağırlıklıydı. İstanbul Süleymaniye'deki Yüksek Kısım, 3 Mart 1924'te İstanbul Üniversitesi'ne bağlı "İlahiyat Fakültesi" olacaktı.

Bugünkü 4+4+4 düzeni, Sabri Efendi'nin medrese ıslahatından geridedir. En azından uyanık bir din ve devlet adamı olan Şeyhülislamın niyeti, ileriye gitmekti. Şimdikilerin niyeti tam tersidir. Yapılanları teknolojiyle, tabletle allayıp pullamak, bu gerçeği değiştirmiyor. Bir milli

eğitim bakanı, “varsın anlamadan ezberlesinler, bu da yararlıdır” diyorsa başka ne söylenebilir? Bugün yapılanlar, sadece laik Cumhuriyet rejimine, bilime ve insan aklına aykırı değil, din ve vicdan özgürlüğüne de aykırı. Yüzyıllar boyunca samimi inanç sahipleri, bilimin aydınlığından da yararlanmak istemişlerdir. Siyasal iktidarların, adını değiştirmese de içine siyasal maya koyarak kendi kurguladıkları bir dini insanlara, hele hele kendilerine emanet edilen çocuklara dayatmaları, eğitsel olmadığı gibi, ahlaki de değildir.

Yeni düzenlemenin pedagojik sakıncaları çok dile getirildi. Ne ki, iktidarlar her zaman kendi ulemalarını, pedagoglarını bulmuşlardır. Şimdi de buldular. Bunlar akıllıca şeyler de söylüyorlar. Bazı ülkelerde zorunlu eğitimin 5 yaşında başladığını söyleyenler var. Doğrudur. Bazı ülkelerde temel eğitimin kesintili olduğunu söyleyenler var. Doğrudur. Ama onların gerekçeleri, laik rejimi çökertmek, insan aklını küçük yaştan köreltmek ya da yeni kuşağı tarikatların, iktidarların arka bahçesinde yetiştirmek değil.

Son olarak söyleyelim ki; bu silah geri de tepebilir. Bunun örneklerini görmek isteyenler, örneğin Milli Mücadeleye omuz veren din adamlarının hayatını, Reşat Nuri Güntekin’in “Yeşil Gece”sini Ali Yüce’nin “Şeytanistan”ını okuyabilirler.